

Djuromsorg och djurmisshandel

Jag har tidigare berättat om Carl Holtfreter, den sista ägaren av Rydebecks Tegelbruk, som uppförde Rydebäcks Gård och drev lantbruket. Samtidigt som produktionen av tegelstenar ökade fram till 1860-talet ökades lantbrukets arealer under hans förvaltning. Vid sidan om åkerbruk uppföddes kor och grisar som under vinterhalvåret fick plats i de stora längorna som avgränsar gården. Där fanns även arbetshästar med en viktig uppgift att dra tegelvagnarna med levereras till byggprojekt vida omkring.

Djurplågeri med böter

Under år 1860 körde drängarna Jöns Larsson och Per Jönsson två vagnar lastade med 400 stycken tegelstenar vardera till Helsingborg från Rydebäck. Bara två hästar var spända vid varje vagn. Vägen till slutdestinationen hade inte planerats så noga i förväg och drängarna försökte få hästarna att dra vagnarna med sin stora börda uppför en brant backe från Storgatan. Hästarna slogs hårt då drängarna envisades att få ekipaget uppför backen. En folksamling bildades och oroade sig för de stackars hästarna. Enligt vittnesmål hade det behövts fyra hästar framför var och en av vagnarna.

Drängarna ignorerade Anders Lundgren, en hattmakare, som sa att han tyckte att lasten var för stora. Till slut vände Per Jönsson och fann en annan väg som var mindre brant medan Jöns Larsson fortsatte att driva sina hästar uppför backen.

Magister Samuel Åberg från Lund som passerade förbi skrev brev till rådhusrätten: "...Men under de åtskilliga försöken att driva hästarna uppför backen piskades de mycket af drängarne och på det ovänliga sättet åtminstone af den ene, att han slog efter hästens hufvud och hals. Den omenskliga

behandlingen af djuren, hvilka så svårt ansträngdes utöfver sina krafter, väckte tillstädeskommande personers misslidsamhet och harm..."

Polisen kallades. Inför rätten försvarade Carl Holtfreter sina drängar och menade att detta inte varit djurplågeri. Han skrev att hästarna "var vid gott hull men att de kanske behövde ett rapp för att ta sig uppför liden". Jöns Larsson dömdes till djurplågeri. Han fick böta tio riksdaler medan Per Jönsson fick böta fem.

Tunga skördemaskiner

Gårdens nästa ägare Vilhelmine Heise, som ägde gården mellan 1880 och 1912, älskade sina små ponnyhästar så mycket att de blev nästan lika breda som de var långa, pga övergödning. Rydebäcks tegelbruk hade spelat ut sin roll innan hon köpte gården men lantbruket fortsatte att vidareutvecklas.

Mycket av arbetet på landet utfördes för hand med hjälp av en stor mängd säsongarbetare som fick sova på halmadrasser på första våningen i det stora gamla Magasinet* intill grisahuset där Restaurang Tegel ligger idag. (*revs 1966). Ett generellt tilltagande behov att göra landets lantbruk mera lönsamma ledde till utvecklandet av tunga skördemaskiner som fick dras av hästar.

Första traktorn

Då nästa ägare, Hovjägmästare Christoffer Hage, ärvde gården fick arbetshästarna kämpa hårt. Det behövdes tre hästar för att dra slättermaskinerna över de leriga åkrarna. Han var dock en man med en vision och snart inköptes den första traktorn. Hästarna fick fortfarande plats på gården men det tyngsta arbetet fick fortsätta med hjälp av modern teknologi.

Informationen om hästarnas djurplågeri och de citerade texterna är tagna från boken "Djuromsorg och djurmisshandel 1860–1925" av Niklas Cserhalmi.

Fotografierna är från Edla Hanssons fotoalbum.